

ANTONÍN DVOŘÁK (1842 - 1904)

Období:

České národní obrození je období přelomu mezi klasicismem, ve kterém je vyzdvihována rozumová stránka a citovostí romantismu. Někdy je toto období definováno jako preromantismus. (Navrátil, 2003, s.200)

Antonín Dvořák patřil mezi nejšťastnější ze všech skladatelů. Byl nenáročný, vyrovnaný a zachoval si přirozenost i na špičce svých úspěchů. Na rozdíl od ostatních skladatelů romantismu netrpěl psychickými problémy (Čajkovskij, Schumann). I přesto, že zažil mnoho trápení, stále se radoval ze života- tato radost je promítnuta i do jeho hudební tvorby. Všichni, kdo Dvořáka znali, k němu cítili náklonnost a úctu.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.262)

Život:

Narodil se 1841 v Nelahozevsi- malá vesnice severně od Prahy. Jeho otec chtěl, aby pokračoval v řeznickém řemeslu.

Jako každý řemeslník potřeboval ke své práci Němčinu, proto ho rodiče poslali na studia k Leichmanovi. Ten byl však uchvácen Dvořákovým talentem a místo hodinám němčiny se věnovali hudbě. Právě on přesvědčil Toníkova strýce Antonína Zdeňka, aby financoval jeho hudební studia- a tak 1857 když mu bylo 16, jel do Prahy. Když školu skončil, učitelé ho ohodnotili jako vynikajícího, avšak spíše s praktickým talentem.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.264)

Po škole 1860 se živil jako violoncellista ve známé pražské kapele. Habsurkové začínali poskytovat ústupky vlasteneckým citům, a proto vzniklo české Národní divadlo- tam působil Bedřich Smetana, ale Dvořák se tam také dostal díky Komzákové kapele, která vytvořila jádro orchestru divadla. Ve volném čase učil.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.265)

První láska: Josefína Čermáková- 16- ti letá dcera pražského zlatníka- hluboce se zamiloval a napsal jí cyklus písní Cypřiše, ale jeho láska nebyla oboustranná. Nakonec si vzal 1873 její mladší sestru Annu.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.265)

Dvořák bohatl- získal rakouské stipendium pro nadané mladé hudebníky. Poprvé dirigoval v 1884 v Royal Albert Hall v Londýně. Vznikla jeho první hodnotná symfonie č. 5 F dur.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.265)

Ujal se ho Brahms- ten doporučil jeho Dvojzpěvy, a ty byly rychle prodány a sklidily úspěch- podle západoevropanů zněly česky. Po Dvořákovi začala být velká poptávka. Paradoxně se toto období spojilo se třemi smutnými událostmi- zemřely mu 3 děti- Josefa dva dni po narození, jedenáctiměsíční Růžena, která spolkla fosfor, když byla bez dohledu, a o tři týdny později Otakar na neštovice. Dvořák se ve smutku ponořil do hudby a dopsal náboženské chorální dílo Stabat Mater- to mu přineslo obrovský úspěch v Anglii. Byl skvěle finančně zajištěn a koupil malý dům ve Vysoké na venkově. Každý den odcházel na toulky lesem.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.266)

Během devíti let získával pocty- např. doktorát hudby v anglickém Cambridge, učil na konzervatoři v Praze, skládal. Zlom nastal 1892- dostal nabídku stát se ředitelem New Yorkské konzervatoře a strávil tam 3 roky a dirigoval tam 6 svých koncertů. Tušil, že může prosadit českou hudbu a navíc měl slíbený vysoký plat. Našel tam mnoho přátel a zkomponoval zde symfonii Z nového světa. Dvořák nebyl šťastný, chyběla mu rodina a jeho milované Čechy, kam se také vrátil. V posledních osmi letech života napsal Čert a Káča, Armida a Rusalka, která vycházela z libreta českého básníka Kvapila a stala se triumfem. Zemřel náhle r. 1904. Krajané ho velice oplakávali.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.267)

Dílo:

Miloval vlaky, brzy ráno navštěvoval nádraží v Praze a pozoroval vlaky. Byl fascinován ptáky a téma 3 věty F dur bylo inspirováno zpěvem červanky

Jeho oblíbený skladatel- Schubert

Dvořákova hudba je velmi různorodá – je živelně rytmická, výbušná, hýří radostí ze života (např. Slovanské tance, rychlé věty symfonií a koncertů), ale dovede být velice vážná, meditativní i filosofická (volné věty symfonií a koncertů, kantát, oratorií, a Rekviem)¹

Dvořák napsal deset oper, ale za známé se dají považovat pouze Rusalka, Armida, Čert a Káča a Dmitrij.

Z orchestrální tvorby mají největší význam jeho symfonie (9), nejvíce však 7. symfonie d moll, 8. symfonie G dur a 9. symfonie e moll Z nového světa.

Symfonické básně: Vodník, Polednice, Zlatý kolovrat, Holoubek, přede hry Husitská, Můj domov a triologii Příroda, život, láska. (Navrátil, 2003, s.203)

Vynikají i tři instrumentální koncerty – Klavírní koncert g moll Houslový koncert a moll a Violoncellový koncert h moll. Z komorní hudby jsou nejproslulejší smyčcové kvartety (14), 3 klavírní tria a slavné Dumky. Z houslových skladeb je známý MAZUREK, Sonáta F dur, Romantické kusy a Sonatina G dur a z violoncellových Polonéza A dur, Rondo g moll a Klid. Z klavírní tvorby jsou to Silhuety, Valčíky, Eklogy, Lístky do památníků, Humoresky, Poetické nálady a čtyřruční Slovanské tance, Legendy a Ze Šumavy.²

Přínos:

Čajkovskij, který se s ním spřátelil roku 1888 o něm řekl že je to „sympatičnij čudak“- sympatický podivín.

(KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., 1995, s.263)

Na vrcholu kariéry byl oslavován od Moskvy až po Mississippi. Nikdy však nezapomněl na svůj český rolnický původ ani na český lid, který byl inspirací jeho hudby.

Ačkoli byl oslavován v Londýně, Paříži a New Yorku, zůstal ve svém srdci člověkem milujícím venkov, obdivoval krásu české krajiny.

---

¹ NAVRÁTIL, Miloš, *Dějiny hudby*. 1. vyd. Olomouc: Votobia s. r. o., 2003, s. 202.

² Tamtéž, s. 203.

Literatura:

NAVRÁTIL, Miloš, *Dějiny hudby*. 1. vyd. Olomouc: Votobia s. r. o., 2003. 349 s. ISBN 80-7220-143-3.

Z ANGLICKÉHO ORIGINÁLU PŘELOŽIL KOLEKTIV PŘEKLADATELŮ PŘEKLADATELSKÉ A TLUMOČNICKÉ AGENTURY ALEA, s. r. o., Praha, *Velikáni hudby*. 1. vyd. Bratislava: PERFEKT, a. s., 1995. 462 s. ISBN 80-85261-93-6.